

20 juni 2014: Wereldvluchtelingendag

IN DIT NUMMER:

20 juni 2014:
Wereldvluchte-
lingendag 1

In het
niemandslan-
d van de
terugkeer-
woningen... 2

Activiteiten 3

Drie nieuwe
vrijwillige
bezoekers 4

20 juni is traditioneel de Wereldvluchtelingendag. De Jesuit Refugee Service Belgium sluit zich natuurlijk aan bij dat huldebetoon aan de vluchtelingen, asielzoekers, verplaatste personen, vaderlandslozen en andere mensen die naar hun land terugkeerden, om eer te betuigen aan hun hoop op een beter leven.

Op de kalender van de “Werelddagen” (www.journee-mondiale.com) staat 20 juni tussen de werelddag voor sikkelcelanemie (en genetische bloedziekte die vooral zwarte bevolkingen treft en waarnaar de aandacht op 19 juni uitgaat) en de dag van de... traagheid, die gevierd wordt op 21 juni (de langste dag van het jaar!).

Men kan natuurlijk een beetje lacherig doen over sommige zonderlinge dingen die aldus wereldwijd worden gepromoot of zich integendeel verheugen over de creativiteit van de organisatoren van die honderden dagen (er zijn er dikwijls twee per kalenderdag!) en over de vele vormen die aldus worden gegeven aan de grensoverschrijdende solidariteit.

Waar komt die traditie vandaan? Verscheidene jaren lang hadden diverse landen en streken hun eigen Vluchtelingendag. Een van de meest bekende was de Afrikaanse Vluchtelingendag, die in meerdere landen op 20 juni plaatsvond.

Uit solidariteit met Afrika, waar zich de meeste vluchtelingen bevinden, heeft de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in 2000 een resolutie aangenomen waarin ze vaststelde dat in 2001 de vijftigste verjaardag zou worden gevierd van het Verdrag uit 1951 betreffende het vluchtelingenstatuut en dat de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE) ermee had ingestemd dat de Internationale Vluchtelingendag zou samenvallen met Afrikaanse Vluchtelingendag van 20 juni. Zo besloot de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties dat de Wereldvluchtelingen dag vanaf 2001 op 20 juni zou vallen.

Dit jaar zullen onze gedachten speciaal uitgaan naar de meer dan twee miljoen Syrische vluchtelingen, van wie de meesten geen enkele aanvraag voor internationale bescherming kunnen indienen. Ook al kunnen we er terecht trots op zijn dat de

humanitaire actie van JRS SYRIA onlangs werd bekroond met de Vredesprijs 2014 van Pax Christi International, toch is die erkenning slechts een magere troost ten aanzien van het vreselijke drama dat zich in dat land afspeelt onder de aarzelende blik van de westerse machten.

Wat zal er op 20 juni aanstaande in België gebeuren? Met het oog op de komende Wereldbeker Voetbal, mocht een verwijzing naar de sport niet ontbreken. 'Fair play for refugees' is dus de slagzin waarrond zich een breed platform heeft gevormd van zowel overheidsorganismen (het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatslozen - CGVA, het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers - FEDASIL, het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen en de Staatslozen van de Verenigde Naties - UNHCR), als van NGO's (het Rode Kruis van België, het Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen - BCHV, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, de CIRÉ, Convivial, European Council on Refugees and Exiles – ECRE).

Elke minuut zijn er wereldwijd 8 mensen die op de vlucht slaan voor oorlog, geweld of vervolging. Ze verdienen een echte kans om hun leven weer op te bouwen in een veilig land. Ze hebben ook recht op 'fair play'. Is dat echt het geval wanneer Europa bij voorrang de clandestiene immigratie aanpakt en daarbij zelfs vergeet dat het mensenlevens moet beschermen? Of wanneer asielzoekers die zonder verblijfsvergunning te Zaventem aankomen, systematisch worden opgesloten?

In het kader van onze bezoeken in gesloten centra hebben we al te dikwijls het gevoel dat er te weinig fair play is bij de overheid, bijvoorbeeld wanneer ze een slecht met redenen omkleed bevel om het grondgebied te verlaten 'intrekt' om het te vervangen door een nieuw, om zo op het laatste nippertje te vermijden dat het wordt afgekeurd door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Op vrijdag 20 juni zullen vrijwilligers flyers uitdelen in 41 Belgische stations. Heet ze welkom en maak van de gelegenheid gebruik om de boodschap ingang te doen vinden: "Fair play for refugees!"

BAUDOUIN VAN OVERSTRAETEN

In het niemandsland van de terugkeerwoningen...

Elke maand gaat een JRS-bezoekster naar de gezinnen die in een terugkehrhuis wonen. Ze wachten daar op een antwoord op hun asielaanvraag of op een uitwijzing. Een verslag van ons jongste bezoek te Tubeke.

Vandaag ga ik op bezoek in de terugkehrwoningen van Tubeke. Zoals bij elk bezoek voel ik mij een beetje ongerust vóór ik bij die gezinnen binnenga. Gaan we elkaar verstaan? Ga ik vlug hun administratieve toestand begrijpen? Ga ik enkele bemoedigende woorden vinden?

Terugkehrhuizen zijn een alternatief voor detentie. De gezinnen die daar nu wonen zouden enkele jaren geleden nog in een gesloten centrum zijn geplaatst, namelijk gezinnen die bij hun aankomst te Zaventem het vluchtelingenstatuut hadden aangevraagd, alsook de gezinnen die illegaal in het land verblijven, waarvoor de Dienst Vreemdelingenzaken de terugkehr naar hun land van herkomst voorbereidt. Het zijn twee volledig verschillende groepen van gezinnen. De eerste zijn pas in België aangekomen en kennen omzeggens niets van ons land. De andere verblijven hier al verscheidene jaren, spreken dikwijls zeer behoorlijk Nederlands en kennen goed het raderwerk van onze samenleving.

De drie gezinnen die ik vandaag ga ontmoeten, bestaan uit een alleenstaande moeder en twee of drie kleine kinderen. Ze komen uit Kameroen, uit Guinee en uit Servië. Elk gezin heeft veel meegemaakt en ze zijn nu gedurende enkele weken of maanden elkaars burens in het niemandsland van de terugkehrwoningen.

Dolly komt uit Kameroen. Ze ontvluchtte haar land in de hoop op een betere toekomst in Europa. Ze vertelt me over de lange reis om tot hier te geraken en ik heb de tranen in de ogen wanneer ik hoor wat ze allemaal heeft meegemaakt tijdens die duizenden kilometers. Toen ze in België aankwam was ze zeven maanden zwanger en nu heeft ze een zoontje. Het leven is hier hard, zonder papieren, zonder legaal te kunnen werken. Nadat ze enkele weken op straat had geleefd met haar kindje, is ze naar de politie gegaan om hulp te vragen en nu zit ze in een uitwijzingsprocedure. Ze is heel bang en wil absoluut niet terug naar haar land. Er zijn twee mogelijkheden, waarvoor ze haast even hard vreest. Ofwel zal Kameroen uiteindelijk instemmen met hun repatriëring, ofwel zullen ze na enige tijd uit de terugkeerwoning worden vrijgelaten omdat de Dienst Vreemdelingenzaken hen niet heeft kunnen repatriëren. In dat laatste geval heeft ze geen oplossing; ze weet dat ze dan in nachtsielen zal stranden ofwel weer op straat zal moeten leven met haar kind.

Ze smeekt me om haar een oplossing te helpen zoeken. *“Als uw organisatie de mensenrechten verdedigt, moet u mij helpen”*. Jammer genoeg kan ik haar alleen maar de procedures uitleggen en haar informatie geven. Ik voel mij machteloos tegenover dat enorme lijden... Ik weet ook dat onze middelen voor bezoeken in terugkeerwoningen momenteel beperkt zijn en dat ik haar daardoor bij haar administratieve stappen niet zal kunnen helpen zoals ik zou willen. Maar ik probeer bij haar te zijn en met open hart te luisteren naar wat zij meemaakt.

's Avonds keer ik naar huis terug en vertrouw die drie gezinnen aan God toe. Ik vraag Hem ze op hun weg te begeleiden, hier of ginder. Hun namen voeg ik toe aan een doosje waarin alle namen steken van degenen die ik in een gesloten centrum of een terugkeerwoning heb ontmoet. Hun verhalen zijn soms moeilijk te dragen voor een bezoeker zoals ik.

Hopelijk heb ik hen goed geïnformeerd, maar hun vooral ruimte gegeven om zich uit te drukken en om zich erkend te voelen. Zoals aan die Rwandese vrouw die me eens zei: *“Ik ben nu al maanden in België en dit is de eerste keer dat er iemand naar mij luistert”*.

Terugkeerwoning in Tubeke

HÉLOÏSE OLDENHOVE

Activiteiten

- Op **2 februari** jongstleden, op Lichtmis, was Baudouin Van Overstraeten te gast in het bezinningscentrum van de jezuïeten te Drongen, waar hij uitgenodigd was in het kader van de zondagsontmoetingen *‘Voedsel voor onderweg’*. Voor een honderdtal personen heeft hij de taak van JRS Belgium en de bezoeken aan de gesloten centra geschetst in het kader van het Europees migratiebeleid. Het was een gelegenheid om de nadruk te leggen op de tekenen van hoop die gevormd worden door de recente verklaringen van de katholieke hiërarchie – te beginnen bij paus Franciscus en onze bisschoppen – ten gunste van een op gastvrijheid gebaseerd beleid.
- Op uitnodiging van de diocesane commissie van religieuzen had de directeur van JRS Belgium op **22 maart**, in de lokalen van de *‘Gemeenschap van de Goede Herder’* te Sint-Pieters-Woluwe, een ontmoeting met een vijftigtal vrouwelijke religieuzen uit Brussel en Waals-Brabant. Verscheidene van de vertegenwoordigde gemeenschappen toonden veel belangstelling voor de kwestie van de *‘onverwijderbare’* personen, namelijk buitenlanders die uit een gesloten centrum werden vrijgelaten en die nu op straat leven.
- Op **27 en 28 maart** vond de regionale bijeenkomst van de *‘International detention coalition’* (IDC) plaats in Brussel. Deze coalitie is een wereldwijd netwerk met meer dan 300 leden in meer dan 70 landen, die ⇒

asielzoekers en migranten in gesloten centra verdedigt. Ze pleit voor alternatieven voor detentie. Dankzij de tussenkomst van de IDC kon ook de Belgische overheid een aantal jaren geleden worden overhaald om een alternatief voor detentie op poten te zetten.

Dit alternatief is tot de dag van vandaag nog steeds in gebruik: de terugkeerwoningen voor gezinnen met kinderen (zie ook het artikel op blz. 3). JRS Belgium was als lid, tussen deelnemers uit 17 andere landen, aanwezig op de IDC-bijeenkomst in maart. Er werd vooral gesproken over het wettelijk kader voor alternatieven voor detentie, praktijkvoorbeelden, kansen en uitdagingen om alternatieven in te voeren binnen de huidige detentiecontext in verschillende landen. Tot slot kwam ook ter sprake hoe de monitoring van de gesloten centra kon worden verbeterd en of samenwerking tussen organisaties van verschillende landen mogelijk zou zijn. Deze boeiende ontmoeting van gemotiveerde NGO-medewerkers spoort aan om door te gaan, ook al lijkt de vooruitgang op het terrein soms miniem.

Drie nieuwe vrijwillige bezoekers

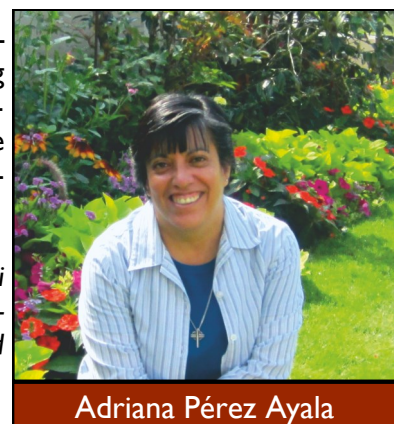
Wij hebben het genoeg in ons team drie nieuwelingen te verwelkomen, die bereid zijn om gedetineerden in de gesloten centra van ons land te bezoeken.

Bruno STANDAERT is Belg en werkt al vele jaren in de geneesmiddelensector, een kader waarin hij dikwijls voor soms moeilijke opdrachten moet samenwerken met mensen uit verschillende culturen. Hij is gehuwd en vader van drie grote kinderen, die het hem mogelijk maken zich bij ons team aan te sluiten.

“Wat mij telkens opvalt bij die enkele bezoeken die ik mocht doen in Caricole is de ‘uitputting van de gedetineerde’. Waar België het land van honing moest zijn, worden zij geconfronteerd met onzekerheid, beroving van hun vrijheid. Dit tast duidelijk hun geestelijke weerbaarheid aan.”

Adriana PÉREZ AYALA is Mexicaanse en lid van de Congregatie van Onze-Lieve-Vrouw van de Naastenliefde van de Goede Herder. Ze heeft veel ervaring inzake psychosociale begeleiding van personen die in moeilijkheden verkeren. Momenteel werkt ze mee aan het opvangen van en luisteren naar mensen die in de prostitutie leven en doet ze ook aalmoezenierswerk in de gevangenis om gedetineerden te begeleiden.

Een jonge zwangere Afrikaanse, van wie de asielaanvraag was afgewezen, zei me: “Het is een zegen dat u en uw collega er zijn om mij te helpen en te steunen, vooral toen ik werd vrijgelaten en zonder dak of onderkomen op straat werd gezet. God doet alles voor mij en vergezelt me; daarom ben ik niet bang”.

Adriana Pérez Ayala

María Salud JUAN ORTIZ is Spaanse. Ze volgde een opleiding voor het begeleiden van migranten, meer bepaald in de Spaanse gesloten centra. Ze heeft al meegewerkt aan het DEVAS-project, een door JRS Europe geleid onderzoek naar de opsluiting van vreemdelingen.

Alle drie hebben ze dus een ruime menselijke en professionele ervaring, die ze ten dienste stellen van mensen die opgesloten zitten in centra “voor illegalen”.

Uw gift is welkom op de rekening van JESUIT REFUGEE SERVICE BELGIUM VZW

IBAN: BE63 0016 5518 9408

Maurice Liéartstraat 31/ 9
B- 1150 Brussel

Tel: +32-2-738 08 18

Fax: +32-2-738 08 16

belgium@jrs.net

www.jrsbelgium.org

Voor een fiscaal attest (vanaf 40€) kunt u storten op de volgende rekening:

VZW Caritas International, Liefdadigheidsstraat 43, 1210 Brussel

IBAN: BE88 0000 0000 4141 BIC: BPOTBEB1 met de vermelding: “PI68JRS”

Verantwoordelijke uitgever: Baudouin Van Overstraeten, c/o JRS-Belgium